

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Znak: WK-610/37/4/23/24

Katowice, 12 marca 2024 r.

Szanowny Pan
Piotr Kuczera
Prezydent Miasta
Rybnika

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 18 października 2023 r. do 19 grudnia 2023 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej **Miasta Rybnika** za okres od 1 stycznia 2019 r. do 19 grudnia 2023 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 12 stycznia 2024 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1325).

W zakresie zamówień publicznych:

– *W zakresie przygotowania i przeprowadzenia w 2023 r. postępowania prowadzonego w trybie podstawowym bez negocjacji o zamówienie publiczne pn. „Pełnienie funkcji Koordynatora Nadzoru Inwestorskiego dla termomodernizacji budynku Przedszkola nr 20 Zespołu Szkolno – Przedszkolnego nr 10 (budynek Przedszkola nr 2), Szkoły Podstawowej nr 15 i pomieszczeń biurowych oraz warsztatów na terenie MOSiR w dz. Kamień w Rybniku” (wartość umowy 227.550,00 zł):*

- *zaniechano odrzucenia oferty jako najkorzystniejszej, pomimo zaistnienia ustawowej przesłanki do jej odrzucenia, o której mowa w art. 226 ust. 1 pkt 8 w zw. z art. 224 ust. 6 ustawy z dnia 11 września 2021 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2022 r. poz. 1710 z późn. zm.).*

Powyższe dotyczyło oferty złożonej przez Przedsiębiorstwo Usług Inwestycyjnych sp. z o.o. ul. J. i F. Białych 5, 44-200 Rybnik. Cena całkowita zaoferowana przez ww. Wykonawcę, wybrana następnie do realizacji zamówienia, wynosiła 227.550,00 zł brutto. Powyższa cena była niższa o 50% od średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert, która wynosiła 454.012,00 zł oraz o 29% w porównaniu do wartości zamówienia, powiększonej o należny podatek od towarów i usług.

Zamawiający, na podstawie art. 224 ust. 1 ww. ustawy, pismem z dnia 29 czerwca 2023 r. zwrócił się do ww. Wykonawcy o udzielenie wyjaśnień oraz złożenia dowodów w zakresie wyliczenia ceny lub jej istotnych części składowych wskazanej w ofercie, w zakresie określonym w art. 224 ww. ustawy.

Wykonawca złożył niepełne wyjaśnienia, nie przedstawiając jasnych założeń przyjętych do kalkulacji. Dodatkowo, nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczności powoływane w treści wyjaśnień, co uniemożliwiało pozytywną ocenę tych wyjaśnień.

Na podstawie wyjaśnień nie można było dokładnie ustalić ogólnego poziomu wynagrodzenia dla kluczowego personelu Wykonawcy lub kosztów roboczo-dnia poszczególnych osób przewidzianych do wykonywania niniejszego zamówienia, w szczególności brak uszczegółowienia, czy przesłane wyliczenia uwzględniały wymóg 8-godzinnej pracy dla Koordynatora Nadzoru Inwestorskiego na placu budowy czy w biurze, jak również brak wskazania w kolejnych wyjaśnieniach, w którym miejscu zostało uwzględnione to wynagrodzenie.

Zwrócenie się przez Zamawiającego do Wykonawcy o złożenie wyjaśnień należy rozumieć jako przyjęcie domniemania, że cena oferty jest rażąco niska. Wówczas ciężar wykazania, iż tak nie jest, spoczywa na wezwanym do złożenia wyjaśnień Wykonawcy, co wynika wprost z art. 224 ust. 5 ustawy Prawo zamówień publicznych. Może on wykorzystać to wezwanie do obalenia domniemania w drodze złożenia odpowiednich wyjaśnień. Tym samym, Przedsiębiorstwo Usług Inwestycyjnych sp. z o.o. ul. J. i F. Białych 5, 44-200 Rybnik, na których spoczywał ciężar dowodu, składając wyjaśnienia nie wywiązał się z obowiązku wykazania, że cena oferty została skalkulowana prawidłowo, a brak takiego wykazania jest równoznaczny z obowiązkiem odrzucenia oferty.

Wyjaśnienia i dowody winny dotyczyć wyliczenia ceny odrębnie dla każdego zadania, w szczególności w zakresie: zarządzania procesem produkcji, świadczonych usług lub metody budowy; wybranych rozwiązań technicznych, wyjątkowo korzystnych warunków dostaw, usług albo związanych z realizacją robót budowlanych; oryginalności dostaw, usług lub robót budowlanych oferowanych przez wykonawcę; zgodności z przepisami dotyczącymi kosztów pracy, których wartość przyjęta do ustalenia ceny nie może być niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę albo minimalnej stawki godzinowej, ustalonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2020 poz. 2207 z późn. zm.) lub przepisów odrębnych właściwych dla spraw, z którymi związane jest realizowane zamówienie; zgodności z prawem w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej; zgodności z przepisami z zakresu prawa pracy i zabezpieczenia społecznego, obowiązującymi w miejscu, w którym realizowane jest zamówienie; zgodności z przepisami z zakresu ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 226 ust. 1 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych, zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli zawiera rażąco niską cenę lub koszt w stosunku do przedmiotu zamówienia. Przepis ten obejmuje również sytuację określoną w art. 224 ust. 6 tej ustawy, gdy wykonawca nie udzielił wyjaśnień lub jeżeli złożone wyjaśnienia wraz z dowodami nie uzasadniają podanej w ofercie ceny lub kosztu.

Wskazać należy, iż nie chodzi o złożenie jakichkolwiek wyjaśnień, lecz takich wyjaśnień, które w sposób nie budzący wątpliwości pozwalają na ocenę oferty pod względem zaoferowania rażąco niskiej ceny. W art. 224 ust. 6 ww. ustawy jest mowa nie tylko o złożonych wyjaśnieniach, ale również o dowodach na ich potwierdzenie. W niniejszym postępowaniu o zamówienie wykonawca nie przedłożył dowodów potwierdzających okoliczności wskazane w złożonych wyjaśnieniach.

Zamawiający naruszył zatem art. 226 ust. 1 pkt 8 w zw. z art. 224 ust. 6 ustawy Prawo zamówień publicznych poprzez zaniechanie odrzucenia oferty konsorcjum Firm, a naruszenie to miało wpływ na wynik postępowania.

Przyczyną nieprawidłowości było nierzetelne wykonywanie obowiązków przez członków komisji przetargowej.

- opisano przedmiot zamówienia w sposób, który mógł utrudniać uczciwą konkurencję, poprzez wymogi, które mogły doprowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania niektórych wykonawców, czym naruszono art. 99 ust. 4 ustawy Prawo zamówień publicznych.

W opisie przedmiotu zamówienia Zamawiający wskazał, że wykonawca powinien dysponować Biurem Koordynatora Nadzoru Inwestorskiego, które będzie zlokalizowane na terenie Miasta Rybnika, w stałym budynku (wyłączając obiekty gastronomiczne, hotele, przenośne baraki, szkoły, przedszkola, domki campingowe). Przed Biurem Koordynatora powinien znajdować się utwardzony parking na min. 5 pojazdów samochodowych przeznaczony dla Zamawiającego. Lokalizacja biura Koordynatora Nadzoru Inwestorskiego musi być jak najbliżej siedziby Urzędu Miasta Rybnika.

Powyższe mogło skutkować ograniczeniem dostępu do konkurencyjnych ofert, faworyzując jedynie określone podmioty, co potencjalnie wprowadza nieuczciwe warunki konkurencji.

Przedmiot zamówienia opisał Kierownik Referatu Zarządzania Remontami w Centrum Inwestycji, wymagania te zostały zaakceptowane przez Dyrektora Centrum Inwestycji.

Wniosek nr 1

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Rybnika w zakresie prawidłowego przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w zakresie:

- merytorycznej oceny wyjaśnień wykonawcy dotyczących konkretnych elementów ceny oferty mających wpływ na jej wysokość, stosownie do art. 224 ust. 1, ust. 2 pkt 1 i ust. 6 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1605 z późn. zm.),
- rzetelnego, w sposób nienaruszający zasady uczciwej konkurencji, opisywania przedmiotu zamówienia, stosownie do treści art. 99 ust. 4 ww. ustawy, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.).

W zakresie gospodarki nieruchomościami:

- W 2021 r. wydierżawiono nieruchomości na czas oznaczony dłuższy niż trzy lata bez stosowania trybu przetargowego, pomimo braku indywidualnej zgody Rady Miasta Rybnika na odstąpienie od trybu przetargowego. Naruszono tym art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1990 z późn. zm.).

Powyższe dotyczyło: umowy dzierżawy Nr M.6845.474.2020 z dnia 6 lipca 2021 r. zawartej na czas oznaczony, tj.: do dnia 30 listopada 2024 r. na dzierżawę nieruchomości gruntowej, obejmującą działki nr 4314//4 i nr 468/58 o łącznej pow. 2.449 m² z przeznaczeniem na prowadzenie działalności statutowej, w tym w szczególności na prowadzenie hotelu.

Dzierżawca już poprzednio dzierżawił tą samą nieruchomość na podstawie umowy z dnia 19 grudnia 2017 r. zawartej na czas oznaczony, tj. do dnia 30 listopada 2020 r. Wskazać również należy, iż w okresie od 1 grudnia 2020 r. do 5 lipca 2021 r. nie została zawarta kolejna umowa pomiędzy Miastem a Dzierżawcą, dopiero w dniu 6 lipca 2021 r. została zawarta kolejna umowa dzierżawy z osobą prawną na okres do dnia 30 listopada 2024 r.

W uchwale Nr 114/VIII/2019 Rady Miasta Rybnika z dnia 11 kwietnia 2019 r. w sprawie zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydierżawiania, wskazano w rozdziale V „Wydierżawianie nieruchomości”, że Prezydent może bez zgody Rady wydierżawiać: nieruchomość

w drodze przetargu na czas oznaczony nie dłuższy niż 15 lat; nieruchomość na czas oznaczony do 3 lat w trybie bezprzetargowym, w przypadku gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość.

Pracownikami odpowiedzialnymi za prowadzenie i nadzorowanie spraw w ww. zakresie był Główny Specjalista w Wydziale Mienia. Nadzór w tym zakresie należał do Naczelnika tego Wydziału.

Umowy dzierżawy w imieniu Miasta Rybnika zawarł p. Tomasz Cioch – były Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej, obecnie Dyrektor Departament Gospodarki Przestrzennej oraz Naczelnik Wydziału Mienia.

Z wyjaśnień pracowników wynikało, że wolą stron ww. umowy dzierżawy z dnia 6 lipca 2021 r. było jej zawarcie na czas oznaczony do trzech lat, tj. do dnia 30 listopada 2023 r., a nie jak omyłkowo wpisano do dnia 30 listopada 2024 r.

W trakcie kontroli, w dniu 29 listopada 2023 r., strony umowy złożyły zgodne oświadczenie, że wolą stron umowy było zawarcie umowy na okres do dnia 30 listopada 2023 r.

Wskazać należy, iż dzierżawca zawarł umowę poddzierżawy z osobą fizyczną do dnia 30 listopada 2024 r.

Wniosek nr 2

Zawierać umowy dzierżawy na czas określony dłuższy niż trzy lata w trybie bezprzetargowym wyłącznie po uzyskaniu zgody Rady Miasta Rybnika na odstąpienie od trybu przetargowego, stosownie do przepisów art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r., poz. 344 z późn. zm.) oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Rybnika przygotowującymi postępowania na dzierżawę nieruchomości w tym zakresie, mając na uwadze przepisy art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.).

- W latach 2019 - 2023 (do dnia kontroli) Miasto Rybnik wydzierżawiło nieruchomości gruntowe zabudowane budynkiem hotelu Olimpia i Arena osobie prawnej, z zastosowaniem stawek czynszu (odpowiednio) w wysokości 100,00 zł netto, 120,00 zł netto miesięcznie, tj. znacznie poniżej stawek czynszu dzierżawy wynikających z zarządzeń Prezydenta Miasta. Miasto Rybnik nie zweryfikowało, czy udzielona pomoc stanowi pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Europejskiej (Dz. U. 2004 r. Nr 90, poz. 864) czy pomoc de minimis w rozumieniu art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362 z późn. zm.).

Powyższego dotyczyły umów dzierżawy:

- nr M.6845.521.2018 z dnia 21 maja 2019 r. zawartej na okres od 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 maja 2029 r., której przedmiotem była nieruchomość oznaczona jako działka nr 825/121 o powierzchni 1,1047 ha zabudowanej budynkiem hotelu Olimpia,
- nr M.6845.474.2020 z dnia 6 lipca 2021 r. zawartej na okres do dnia 30 listopada 2024 r., której przedmiotem była nieruchomości oznaczona jako działka nr 4314/4 i nr 468/58 o łącznej powierzchni 0,2449 ha zabudowanej budynkiem hotelu Arena.

Na dzień zawarcia umowy nr M.6845.521.2018 z dnia 21 maja 2019 r. stosowane przez Miasto stawki czynszu dzierżawy gruntu pod budynkami na działalność związaną z handlem i usługami wynosiły 10 zł za 1 m² miesięcznie dla I strefy i 5 zł za 1 m² miesięcznie dla II strefy, zgodnie z zarządzeniem Nr 33/2016 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 15 stycznia 2016 r. w sprawie ustalenia stawek czynszu dzierżawnego gruntów gminnych.

Na dzień zawarcia umowy nr M.6845.474.2020 z dnia 6 lipca 2021 r. stosowane przez Miasto stawki czynszu dzierżawy gruntu pod budynkami na działalność związaną z handlem i usługami wynosiły 11 zł za 1 m² miesięcznie dla I strefy i 5 zł za 1 m² miesięcznie dla II strefy, zgodnie z zarządzeniem Nr 709/2019 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie ustalenia wysokości stawek czynszu dzierżawnego gruntów gminnych (ze zmianami).

W przypadku gdyby czynsz dzierżawny ustalony był wg minimalnych stawek, określonych w ww. zarządzeniach Prezydenta Miasta Rybnika, wysokość tego czynszu w latach 2021, 2022, 2023 wynosiłaby łącznie 2.355.810,00 zł.

Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.

W myśl postanowień rozporządzenia Komisji (UE) NR 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis, pułap pomocy de minimis, którą jedno przedsiębiorstwo może otrzymywać przez okres trzech lat od jednego państwa członkowskiego, należy utrzymać na wysokości 200.000 EUR.

W sytuacji, gdyby udzielona pomoc przekroczyła pułap 200.000 euro w ciągu 3 lat, Miasto Rybnik zobowiązane byłoby przekazać Komisji Europejskiej projekt pomocy indywidualnej do notyfikacji, czyli oceny zgodności pomocy publicznej z rynkiem wewnętrznym, co było wymagane art. 7 ust. 1 w związku z art.2 pkt 15 ww. ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Powyższe umowy z ramienia Gminy podpisali: p. Tomasz Cioch – Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej i Naczelnik Wydziału Mienia.

Wniosek nr 3

Podjąć działania mające na celu stwierdzenie czy ustalona w umowach dzierżawy: nr M.6845.521.2018 z dnia 21 maja 2019 r. i nr M.6845.474.2020 z dnia 6 lipca 2021 r. wysokość miesięcznego czynszu odpowiednio w kwocie 100,00 zł netto, 120,00 zł netto, nie stanowi pomocy publicznej czy pomocy de minimis dla przedsiębiorcy, stosownie do przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 702) i art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. 2004 r. Nr 90, poz. 864).

- W latach 2020 - 2023 zaniechano dochodzenia w prawidłowej wysokości należności z tytułu dalszej poddzierżawy nieruchomości oznaczonej jako działka nr 825/121 o pow. 1,1047 ha zajętej pod hotel Olimpia za okres od 1 czerwca 2019 r. do grudnia 2023 r. Naruszono tym art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.), w związku z postanowieniami § 5 pkt 1 umowy dzierżawy nr M.6845.521.2018 z dnia 21 maja 2019 r.*

Umowa była zawarta na okres od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 maja 2029 r. Zgodnie z postanowieniami § 3 pkt 2 w związku § 5 pkt 1 ww. umowy z dnia 21 maja 2019 r., Dzierżawca mógł oddawać przedmiot dzierżawy lub jej część w poddzierżawę osobie trzeciej i z tego tytułu był zobowiązany płacić Wydierżawiającemu 25% osiągniętego zysku netto od kwoty z tytułu poddzierżawy (do czynszu naliczano podatek VAT).

Wydierżawiający oddał przedmiot dzierżawy dwóm poddzierżawcom, z którymi zawarł umowy w dniu 17 stycznia 2020 r. oraz w dniach: 1 stycznia 2016 r. i 7 lutego 2020 r. W umowach tych ustalono miesięczny czynsz odpowiednio: w kwocie 27.060,00 zł brutto, w kwocie 700,00 zł brutto (po zmianie w kwocie 870,00 zł brutto), w kwocie 1.300,00 zł brutto.

Pomimo powyższego zapisu w umowie, nie ustalono zysku netto od kwoty z tytułu poddzierżawy i nie naliczono 25% tej kwoty jako należnej Wydierżawiającemu.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu, zamiarem stron w zakresie zapłaty czynszu było jego naliczanie zgodnie z definicją zysku zaczerpniętą ze słownika języka polskiego jako nadwyżka wpływów nad wydatkami. Spółka do października 2021 r. wykazywała stratę z działalności hotelu „Olimpia” i nie osiągała zysku bilansowego na obiekcie.

W skutek powyższego Miasto naliczało czynsz kiedy spółka osiągała zysk bilansowy.

Zgodnie z wyliczeniem dokonany w trakcie kontroli przez pracowników Urzędu, Dzierżawca dokonywał od 2022 r. wpłat na podstawie wystawionych faktur z tytułu 25% osiągniętego zysku spółki w łącznej kwocie 54.200,49 (netto).

Należy zauważyć, że w umowie strony uzgodniły zapłatę na rzecz Wydierżawiającego 25% osiągniętego zysku netto od kwoty z tytułu poddzierżawy, a nie od wartości wyniku finansowego spółki. Biorąc pod uwagę wysokość czynszu ustaloną w umowach poddzierżawy, 25% tej wartości dawałoby kwotę 256.017,75 (netto). Dzierżawca nie wskazał żadnych kosztów poniesionych w związku z poddzierżawą. Z akt sprawy nie wynikało, aby suma wpływów nad wydatkami z tytułu poddzierżawy była liczbą ujemną.

Zadania w zakresie oddawania w dzierżawę nieruchomości gminnych, naliczania należności i wystawiania faktur za wydierżawione nieruchomości gminne, prowadzenie spraw z zakresu pomocy publicznej do dnia 23 lutego 2023 r. należało do pracowników w Wydziale Mienia. Nadzór w tym zakresie należał do Naczelnika tego Wydziału.

Wniosek nr 4

Ustalić i naliczyć 25% osiągniętego zysku netto od kwoty z tytułu poddzierżawy, zgodnie z postanowieniami § 5 pkt 1 umowy dzierżawy nr M.6845.521.2018 z dnia 21 maja 2019 r., mając na uwadze przepisy art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.),

Wniosek nr 5

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Rybnika w zakresie prawidłowego dochodzenia należności wynikających z umów dzierżaw, zgodnie z postanowieniami tych umów, mając na uwadze przepisy art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.), a także art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

- W 2020 r. przeprowadzano procedurę zbycia w trybie bezprzetargowym nieruchomości położonej w Rybniku przy ul. gen. L. Okulickiego, oznaczonej jako działki 1601/131, 1602/131, 1603/131, 1604/131, 1605/131, polegającej na wniesieniu tej nieruchomości do spółki prawa handlowego jako aport, w której do ustalenia ceny wykorzystywano operat szacunkowy sporządzony dla celu sprzedaży tej nieruchomości. Naruszono tym art. 156 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r., poz. 65 z późn. zm.).

Wycena ww. nieruchomości gruntowych nastąpiła na podstawie operatu szacunkowego z dnia 25 lipca 2019 r., zaktualizowanego w dniu 24 lipca 2020 r. W ww. operacie i analizie zmian uwarunkowań prawnych i istotnych zmian czynników wskazano, że wyceny dokonano celem określenia wartości rynkowej prawa własności dla celu sprzedaży przetargowej.

Z wyjaśnień pracowników Urzędu wynikało, że z uwagi na negatywny wynik przetargów na sprzedaż nieruchomości gminnych przeprowadzonych w dniu 22 października 2020 r., zdecydowano o przekazaniu tych działek aportem do spółki prawa handlowego. Ponadto wyjaśniono, że mając na względzie racjonalność ekonomiczną, nie zdecydowano o sporządzeniu nowego operatu, dysponując dokumentem z dnia 25 lipca 2019 r.

Zadania w powyższym zakresie należały do pracowników Wydziału Mienia. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 6

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Mienia w zakresie przeprowadzania procedury zbycia nieruchomości z wykorzystaniem operatów szacunkowych, zgodnie z celami dla których zostały sporządzone, stosownie do art. 156 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r., poz. 344 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.).

- W latach 2019 - 2023 przy przeprowadzeniu procedury sprzedaży nieruchomości komunalnych oraz Skarbu Państwa w wykazach nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży podawano niepełny opis nieruchomości. Naruszono tym art. 35 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2204 z późn. zm.).

Powyższe dotyczyło 9 wykazów nieruchomości, w tym 7 dotyczących sprzedaży mienia komunalnego i 2 dotyczących sprzedaży mienia Skarbu Państwa.

W wykazach w zakresie opisu nieruchomości wskazano jedynie, że działki są niezabudowane bądź zabudowane. Nie podano natomiast informacji o kształcie działki, o budowlach znajdujących się na działkach, w tym o ich uzbrojeniu.

Zadania w zakresie przygotowania projektów wykazów nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży wykonywali pracownicy Wydziału Mienia. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału. Wykazy nieruchomości przeznaczone do sprzedaży z upoważnienia Prezydenta Miasta podpisali: p. Janusz Koper – Zastępca Prezydenta i Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej a obecnie Dyrektor Departamentu Gospodarki Przestrzennej.

Wniosek nr 7

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Mienia w zakresie prawidłowego sporządzania wykazów nieruchomości przeznaczonych do zbycia, stosownie do wymogów art. 35 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r., poz. 344 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.).

W zakresie podatku od nieruchomości:

- W latach 2022 - 2023, do dnia kontroli, nieprawidłowo przeprowadzono czynności mające na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności danych wykazanych przez podatników podatku od nieruchomości o posiadanych nieruchomościach oraz nie wezwano podatników do złożenia wyjaśnień lub złożenia korekt deklaracji na podatek od nieruchomości. Powyższe było niezgodne z art. 272 pkt 3, art. 274a § 2, a także art. 281 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z .2021 r. , poz.1540 z późn. zm.), w związku z art. 1a ust. 1 pkt 2 i 3, art. 2 ust. 1 oraz art. 6 ust. 3 i ust. 9 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.).

Powyższe dotyczyło podatników o nr ewidencyjnych: 1/898, 1/9,1/257, 1/602, 1/975, 1399, 1/201, 1/975, którzy nie zadeklarowali do opodatkowania budowli.

Z ogólnodostępnych stron internetowych wynika, że na nieruchomościach ww. podatników, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, znajdowały się budowle (sieci wodnokanalizacyjne, energetyczne, gazowe, drogi i chodniki , place wewnętrzne, parkingi, ogrodzenie, dystrybutory paliw, oświetlenie na słupach, totemy i maszty reklamowe), których podatnicy nie deklarowali w złożonych deklaracjach na podatek od nieruchomości.

Podatnik o numerze ewidencyjnym 1/399, nie deklarował żadnych budowli, pomimo że podatnik prowadzi działalność gospodarczą w zakresie administrowania nieruchomościami, działalności hotelarskiej /dwa hotele/ oraz prowadzi wysypisko odpadów komunalnych. Na wysypisku zainstalowana jest biogazownia.

Ponadto, podatnik o numerze ewidencyjnym 1/201 prowadzący działalność gospodarczą w zakresie udzielania świadczeń medycznych zadeklarował część budynków pozostających w jego władaniu stawką jak dla budynków „pozostałych”. Podatnik deklarował część budynków jako zwolnioną w związku z wpisem do rejestru zabytków – decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 30 grudnia 2002 r. Numer rejestru A/75/02. Organ podatkowy nie dokonał sprawdzenia czy na znaczącej części budynków deklarowanych jako zwolnione jest prowadzona działalność gospodarcza polegająca na udzielaniu świadczeń medycznych, w pawilonach szpitalnych, budynku opisanym jako „piekarnia”.

Nie dokonano weryfikacji, czy podatnik spełniał warunki, aby mógł skorzystać ze zwolnienia wynikającego z art.7 ust.1 pkt 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zgodnie z którym zwolnieniu podlegają grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Zgodnie z wyjaśnieniami Prezydenta Miasta z dnia 11 stycznia 2024 r., podatnicy zostali wezwani do złożenia wyjaśnień w zakresie prawidłowości sporządzenia deklaracji na podatek od nieruchomości, a jeden z podatników (o nr 1/399) sp. z o.o. złożył korektę deklaracji za 2023 r. i wpłacił zaległy podatek w kwocie 198.338,00 zł wraz z odsetkami, następnie w styczniu br. podatnik złożył korekty deklaracji za lata 2019 - 2022 (z tego tytułu dokonano przypisu na kwotę 783.015 zł); tytułem korekty wpłacił 783.014 zł i złożył wniosek o umorzenie odsetek za zwłokę lata 2019 - 2022; postępowanie w sprawie ulgi jest jeszcze w toku. Z kolei podatnik o nr 1/975 poinformował, że deklaracje zostaną skorygowane w zakresie posiadanych budowli.

Zadania w zakresie weryfikacji złożonych deklaracji podatkowych należały do pracowników Wydziału Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawował Zastępca Skarbnika Miasta.

Wniosek nr 8

Podjąć dalsze działania celem ustalenia prawidłowej podstawy opodatkowania nieruchomości podatników o nr ewidencyjnych: 1/898, 1/9, 1/257, 1/602, 1/975, 1/201, 1/ 975 za lata 2019 - 2023, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wszcząć, w trybie art. 165 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383 z późn. zm.), postępowanie podatkowe w celu prawidłowego opodatkowania ww. nieruchomości, mając na uwadze art. 2 ust. 1 pkt 2, 3 i art. 1a ust. 1 pkt 3, ust. 9 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70 z późn. zm.) oraz art. 272 pkt 3, art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa.

- *W latach 2021 - 2023 (do dnia kontroli) nieprawidłowo przeprowadzono czynności mające na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności danych wykazanych przez podatnika podatku od nieruchomości o posiadanych nieruchomościach oraz nie wezwano podatnika do złożenia korekty deklaracji za lata 2021 - 2023.*

Powyższe było niezgodne z art. 272 pkt 2 i 3, art. 274a § 1 i § 2 oraz art. 281 § 1 i § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r., poz. 1325 z późn. zm.), w związku art. 2 ust. 1 pkt 1, art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1170 z późn. zm.).

Dotyczyło to podatnika - osoby prawnej, która w deklaracjach na podatek od nieruchomości za lata 2021 - 2023 nie wykazała do opodatkowania części działki o nr 4653/243 o pow. 0,0200 ha stanowiących własność Skarbu Państwa na koniec roku. Działka ta była przedmiotem postępowania w sprawie nabycia przez Gminę Rybnik prawa własności nieruchomości w trybie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym. W wyniku tego postępowania Wojewoda w dniu 25 sierpnia 2021 r. wydał decyzję o umorzeniu postępowania, która stała się prawomocna z dniem 10 września 2021 r.

W trakcie kontroli sporządzono korektę deklaracji za lata 2021, 2022, 2023, w których wykazano przedmiotową działkę.

Przygotowanie deklaracji należało do pracowników Wydziału Mienia. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału. Weryfikacja deklaracji należała do pracowników Wydziału Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawował Zastępca Skarbnika Miasta.

Wniosek nr 9

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta w Rybniku w zakresie dokonywania czynności sprawdzających deklaracji na podatek od nieruchomości, stosownie do art. 272 pkt 2 i pkt 3, art. 274a § 1 i § 2, art. 281 § 1 i § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r., poz. 2383 z późn. zm.), w związku art. 2 ust. 1 pkt.1, art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 70 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.).

W zakresie planu finansowego:

- *W latach 2022 - 2023 wydatki na realizację zadań dotyczących inwestycji i usług w części stanowiącej podatek VAT od wynagrodzenia wykonawcy w łącznej kwocie 149.450,74 zł zaklasyfikowano w rozdziale 75095 „Pozostała działalność”, § 4530 „Podatek od towarów i usług” zamiast w przewidzianym dla tego rodzaju wydatków § 4300 „Zakup usług pozostałych”, § 4360 „Opłaty*

z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych”, § 6050 „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych”, § 4210 „Zakup materiałów i wyposażenia”.

Powyższe było niezgodne z zasadami klasyfikowania wydatków inwestycyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 513 z późn. zm.), w związku z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

Paragraf 4530 „Podatek od towarów i usług” służy do klasyfikowania podatku VAT odprowadzanego przez Gminę do właściwego urzędu skarbowego, natomiast podatek VAT wynikający z faktur VAT dostawców i wykonawców jest elementem składowym wynagrodzenia należnego dostawcy/wykonawcy za dostawę towarów lub usług.

Skutkiem powyższego działania, w Urzędzie Miasta Rybnika dokonano wydatków, które nie miały pokrycia w planie finansowym jednostki. Naruszono tym art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

Przekroczenia planu wydatków stwierdzono w zakresie wydatków, poniesionych w dziale 750 „Administracja publiczna”, rozdziale 75095 „Pozostała działalność”, § 4530 „Podatek od towarów i usług (VAT)” w związku z zapłatą dziewiętnastu faktur VAT. Łączna wartość wydatków przekraczających plan w tej podziale klasyfikacji budżetowej wynosiła 149.450,74 zł, w tym w 2022 r. w łącznej kwocie 55.023,83 zł, a w 2023 r. w kwocie 94.426,91 zł, tj.:

- w 2022 r. przekroczenia planu wydatków dokonano w dniach 1, 4, 5, 6 lipca 2022 r. (odpowiednio) o kwotę: 26.122,16 zł, 66,19 zł, 280,46 zł, 28.555,02 zł, co dało przekroczenie skumulowane każdego dnia (odpowiednio) o kwotę: 26.122,16 zł, 26.188,35 zł, 26.468,81 zł, 55.023,83 zł,
- w 2023 r. przekroczenia planu wydatków dokonano w dniu 23 marca 2023 r. o kwotę 94.426,91 zł.

Nie dokonano zwiększenia planu wydatków w powyższej klasyfikacji budżetowej, lecz zmniejszono wykonane wydatki o środki pochodzące z rozliczenia podatku VAT.

Wydatki w wartości brutto były zabezpieczone w planie finansowym i zatwierdzone w paragrafach merytorycznych. Dodatkowo na fakturach nanoszono adnotacje o kwocie podatku VAT z danej faktury i § 4530. Na tej podstawie wydatki na rzecz kontrahentów zostały zaklasyfikowane w wartości netto w ww. paragrafach „merytorycznych” oraz w części dotyczącej podatku VAT w § 4530.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu, ww. adnotacja jest potwierdzeniem, że Urząd Miasta ma prawo do odliczenia podatku VAT, stwierdzone przekroczenia planu przez wydatki w § 4530 nie stanowią przekroczenia z uwagi na wydatek, który związany jest z czynnościami opodatkowanymi. Urząd Miasta Rybnika dokonuje rozliczeń dla celów VAT za okresy miesięczne, zaś ewidencja operacji dotyczących podatku VAT stanowi wewnętrzne rozliczenie.

Należy wskazać, że wydatki wykonane w § 4530 nie stanowiły rozliczeń z Urzędem Skarbowym, były częścią zapłaty za usługę na rzecz kontrahenta.

Skutkiem zastosowania takiej klasyfikacji, kwoty wydatków wynikające z ewidencji analitycznej konta 130 „Rachunek bieżący jednostki” dla działu, rozdziału, paragrafu, a w konsekwencji zaprezentowane kwoty wydatków w sprawozdaniu Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych w powyższej klasyfikacji nie odzwierciedlały stanu faktycznego, czyli pełnej kwoty zrealizowanych wydatków.

Kontroli merytorycznej faktur, sprawdzenia środków w planie w paragrafach merytorycznych dokonali pracownicy poszczególnych Wydziałów merytorycznych.

Dyspozycji do wypłaty, wstępnej kontroli i adnotacji w zakresie § 4530 dokonał Naczelnik Wydziału Księgowości. Nadzór w tym zakresie należał do p. Iwony Mazur – Skarbnika Miasta Rybnika.

Wniosek nr 10

Zapewnić dokonywanie wydatków budżetowych brutto (łącznie z VAT) we właściwych dla danego wydatku paragrafach klasyfikacji budżetowej, zgodnie z planem finansowym wydatków Urzędu Miasta Rybnika, mając na uwadze przepisy art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.).

Wniosek nr 11

Planować i klasyfikować wydatki stanowiące wynagrodzenie za realizowane usługi, dostawy i roboty budowlane zgodnie z przewidzianymi dla tego rodzaju wydatków paragrafami klasyfikacji budżetowej, stosownie do postanowień rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 513 z późn. zm.) w związku z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.).

W zakresie długu publicznego:

- *W 2019 r. i 2020 r. zaciągnięto kredyt w rachunku bankowym na sfinansowanie przejściowego deficytu budżetu w wysokości 10.000.000,00 zł na okres (odpowiednio) od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. i od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r., pomimo braku dysponowania na dzień jego zawarcia limitem zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz upoważnieniem do zaciągnięcia tego zobowiązania określonym przez Radę Miasta Rybnika w uchwale budżetowej na 2019 r. i 2020 r. Naruszono tym art. 89 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.) w związku z art. 212 ust. 2 pkt 1 oraz art. 211 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy.*

Uchwałą Nr 271/XVII/2019 Rady Miasta Rybnika z dnia 12 grudnia 2019 r. został przyjęty budżet Miasta Rybnika na 2020 r. Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2020 r. Zgodnie z postanowieniami uchwały, Rada Miasta upoważniła Prezydenta Miasta do zaciągnięcia kredytu na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu do wysokości 10.000.000,00 zł. Natomiast w dniu 19 grudnia 2019 r. Miasto zawarło aneks nr 5 do umowy Nr 50 1020 2528 0000 0302 0434 3448 z dnia 15 lutego 2016 r. z PKO BP S.A., tym samym zaciągnęło kredyt w rachunku bieżącym na finansowanie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego w wysokości 10.000.000,00 zł.

Uchwałą Nr 514/XXX/2020 Rady Miasta Rybnika z dnia 17 grudnia 2020 r. został przyjęty budżet Miasta Rybnika na 2021 r. Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 r. Zgodnie z postanowieniami uchwały, Rada Miasta upoważniła Prezydenta Miasta do zaciągnięcia kredytu na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu w wysokości 20.000.000,00 zł. Natomiast w dniu 18 grudnia 2020 r. Miasto zawarło aneks nr 6 do ww. umowy z dnia 15 lutego 2016 r. tym samym zaciągnęło kredyt w rachunku bieżącym na finansowanie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego w wysokości 10.000.000,00 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami p. Piotra Kuczery – Prezydenta Miasta Rybnika, w momencie zawierania umowy działał na podstawie ww. uchwał Rady Miasta Rybnika z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie budżetu Miasta Rybnika na 2020 r. oraz z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie budżetu Miasta Rybnika na 2021 r.

Powyższy aneksy nr 5 i nr 6 do umowy z dnia 15 lutego 2016 r. w imieniu Miasta Rybnika podpisał p. Piotr Kuczera – Prezydent Miasta Rybnika. Kontrasygnaty na ww. umowach udzielił p. Dariusz Skaba – były Skarbnik Miasta Rybnika.

Wniosek nr 12

Zaciągać zobowiązania z tytułu kredytów na pokrycie występującego w trakcie roku deficytu budżetowego na podstawie obowiązujących limitów i upoważnień zawartych w uchwale organu stanowiącego, stosownie do art. 89 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.), w związku z art. 212 ust. 2 pkt 1 oraz art. 211 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 tej ustawy.

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- W latach 2019 - 2023 (do dnia zakończenia kontroli) nieprawidłowo ujmowano w ewidencji budżetu Miasta na koncie 224 „Rozrachunki budżetu” w korespondencji z kontem 909 „Rozliczenia międzyokresowe” operacje gospodarcze dotyczące:

➤ należności pozostałych do zapłaty przez podatników z tytułu m.in. karty podatkowej, podatku od czynności cywilnoprawnych, wpływów z podatku od spadków i darowizn oraz odsetek, wynikających z informacji o dochodach budżetowych pobieranych przez Urząd Skarbowy na rzecz Miasta Rybnika, czym naruszono art. 3 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.).

Powyższym naruszono również zasady wynikające z rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2020 r. poz. 342).

Na koncie 224-04-01 „Rozrachunki budżetu – salda zaległości budżetu wg sprawozdań z US i MF” w korespondencji z kontem 909-03-01 „Salda zaległości wg sprawozdań z US i MF”, ujęto dane wynikające z informacji o dochodach budżetowych pobieranych przez Urząd Skarbowy na rzecz Miasta Rybnika w zakresie należności pozostałych do zapłaty, do dotyczyło:

- należności na dzień 31 grudnia 2019 r. w wysokości 464.371,12 zł
- należności na dzień 31 grudnia 2020 r. w wysokości 460.242,13 zł,
- należności na dzień 31 grudnia 2021 r. w wysokości 575.754,07 zł,
- należności na dzień 31 grudnia 2022 r. w wysokości 360.528,01 zł,
- należności na dzień 30 czerwca 2023 r. w wysokości 306.336,48 zł.

Z wyjaśnień pracowników Urzędu Miasta wynikało, że należności w zakresie dochodów budżetowych pobieranych przez urzędy skarbowe na rzecz JST przypisywane były do ksiąg rachunkowych budżetu Miasta poleceniem księgowania na podstawie informacji udostępnionej w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Finansów.

Należy zauważyć, że ww. należności dotyczyły podatników ww. podatków pobieranych przez urzędy skarbowe i nie były należnościami budżetu.

Ponadto, zgodnie z § 3 ust. 2 pkt 1 lit. b instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1393 z późn. zm.) dochody budżetowe pobierane przez urzędy skarbowe na rzecz jednostki samorządu terytorialnego z tytułu podatków i opłat wykazuje się w sprawozdaniach za marzec, czerwiec, wrzesień i rok budżetowy w sposób następujący: w kolumnach: „Należności”,

„Dochody wykonane (wpływy minus zwroty)”, „zaległości netto” wykazuje się dane zgodnie z danymi wykazanymi w informacji udostępnionej w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Skutkiem powyższego, w bilansie z wykonania budżetu Miasta Rybnika za lata 2019 - 2022 po stronie aktywów w pozycji II.2. „Należności od budżetów” oraz po stronie pasywów w pozycji III. „Rozliczenia międzyokresowe” zawyżono dane o ww. kwoty.

➤ należności (zaległości) i zobowiązań (nadpłat) z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych JST ustawami, na koncie odpowiednio: 224-04-02 w korespondencji z kontem 909-03-02 oraz 909-04-02 w korespondencji z kontem 224-05-02, w części należnej j.s.t., co dotyczyło:

- na dzień 31 grudnia 2019 r. należności w wysokości 20.620.700,65 zł oraz zobowiązań w wysokości 5.169,98 zł,
- na dzień 31 grudnia 2020 r. należności w wysokości 21.744.126,60 zł, oraz zobowiązań w wysokości 7.877,53 zł,
- na dzień 31 grudnia 2021 r. należności w wysokości 22.888.802,27 zł oraz zobowiązań w wysokości 11.895,36 zł,
- na dzień 31 grudnia 2022 r. należności w wysokości 23.742.692,05 zł oraz zobowiązań w wysokości 13.910,37 zł,
- na dzień 30 czerwca 2023 r. należności w wysokości 24.408.044,70 zł oraz zobowiązań w wysokości 19.960,88 zł.

Z wyjaśnień pracowników Urzędu wynikało, że zaległości (należności) oraz nadpłaty (zobowiązania) z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych JST ustawami, wykazane w sprawozdaniu Rb-27S w paragrafie 2360, są ujmowane w księgach rachunkowych budżetu na podstawie ogólnych zasad rachunkowości, w szczególności na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Należy zauważyć, że ww. dane o należnościach i zobowiązaniach (nadpłatach) dotyczyły jednostek, które realizowały zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone Miastu Rybnik, tj. Urzędowi Miasta Rybnika, Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku oraz Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Rybniku.

Urząd Miasta ewidencjonował w dzienniku Dochody Urzędu Miasta należne Budżetowi Państwa rozliczenia związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego. Należności i nadpłaty wynikające z ewidencji Urzędu wykazywane były następnie w jednostkowym sprawozdaniu Rb-27ZZ w zakresie tych zadań (w tym należności pozostałe do zapłaty, w tym zaległości (należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął) oraz nadpłaty (kwoty nadpłacone).

Należności (zaległości) i nadpłaty (zobowiązania) wynikające z ksiąg rachunkowych Urzędu wykazywane były w bilansie Urzędu Miasta Rybnika.

Ewidencja w zakresie zadań zleconych była prowadzona również w pozostałych dwóch jednostkach, które we własnym zakresie sporządzały sprawozdania budżetowe Rb-27ZZ i sprawozdania finansowe.

Dane wykazane w należnościach pozostałych do zapłaty i nadpłatach w Rb-27S w paragrafie 2630 winny pochodzić z wykazywanych w sprawozdaniach jednostkowych Rb-27ZZ w części B danych uzupełniających należności, zaległości i nadpłaty z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego, które to z kolei sprawozdanie sporządzone jest na podstawie ewidencji księgowej Urzędu i innych jednostek realizujących te zadania.

Zgodnie z § 6 ust. 5 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 37 stanowiącego do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2022 r. poz. 144), a wcześniej załącznika nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1393 z późn. zm.), wykazywane w sprawozdaniu Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, w części B danych uzupełniających należności, zaległości i nadpłaty z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami powinny być w takiej samej wysokości wykazywane w sprawozdaniu Rb-27S.

Skutkiem powyższego, w bilansie z wykonania budżetu Miasta Rybnika za lata 2019 - 2022 po stronie aktywów w pozycji II.2. „Należności od budżetów” oraz po stronie pasywów w pozycji III. „Rozliczenia międzyokresowe” zawyżono dane o ww. kwoty.

Ponadto stwierdzono, że w Zakładowym Planie Kont wprowadzonym zarządzeniem Prezydenta Miasta Rybnika Nr 54/2018 z dnia 24 stycznia 2018 r. z późn. zm., nie ujęto opisu klasyfikacji zdarzeń gospodarczych jakie dokonywane były na koncie 909 „Rozliczenia międzyokresowe”, czym naruszono art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o rachunkowości.

Z wyjaśnień udzielonych przez pracowników Urzędu wynikało, że w zakładowym planie kont dla budżetu Miasta Rybnika pominięto szczegółowe opisanie zdarzeń gospodarczych ujmowanych na kontach budżetu, gdyż ustawa o rachunkowości nie narzuca obligatoryjnego obowiązku zasad jego konstrukcji. Niemniej jednak, przy najbliższej zmianie zarządzenia Prezydenta Miasta dotyczącym wprowadzenia zakładowego planu kont, planowane jest uzupełnienie go o zapisy powyższego rozporządzenia.

Zadania w zakresie prowadzenia rachunkowości oraz opracowania zakładowego planu kont budżetu do 1 kwietnia 2023 r. wykonywał ówczesny Zastępca Skarbnika Miasta, obecnie Główny Specjalista w Wydziale Finansów. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 13

Zaprzestać ujmowania w ewidencji księgowej budżetu Miasta Rybnika należności pozostałych do zapłaty wynikających z informacji o dochodach budżetowych pobieranych przez Urząd Skarbowy na rzecz Miasta Rybnika oraz należności i zobowiązań z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych JST ustawami w części należnej j.s.t., mając na uwadze przepisy art. 3 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.), § 3 ust. 2 pkt 1 lit. b, § 6 ust. 5 instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 37 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2022 r. poz. 144 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2020 r. poz. 342).

Wniosek nr 14

Uzupełnić Zakładowy Plan Kont ustalony zarządzeniem Prezydenta Miasta Rybnika Nr 790/2023 z dnia 16 października 2023 r. w sprawie wprowadzenia Zakładowego Planu Kont obowiązującego w Urzędzie Miasta Rybnika o opis klasyfikacji zdarzeń na koncie 909 „Rozliczenia międzyokresowe”, stosownie do art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r., poz. 120 z późn. zm.).

- *W latach 2019 - 2023 (do dnia zakończenia kontroli) nieprawidłowo ujmowano w ewidencji budżetu Miasta na koncie 240 „Pozostałe rozrachunki” jako należności i zobowiązania, rozliczenia z tytułu środków budżetowych na realizację projektów współfinansowanych ze środków funduszy europejskich i innych funduszy pomocowych, niezgodnie z przepisami art. 3 ust. 1 pkt 12 i pkt 20 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.), opisem funkcjonowania konta 240 „Pozostałe rozrachunki” ujętym w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1911 z późn. zm.).*

Na koncie analitycznym 240-10 „Środki na prefinansowanie wydatków” w korespondencji z kontem 133-01 „Rachunek bieżący budżetu” ujmowano środki z rachunku budżetu na prefinansowanie zadań unijnych, równocześnie ewidencjonowano refundację środków na prefinansowanie na koncie 133 (konto analityczne do projektu unijnego) w korespondencji z kontem 240-11 „Środki na prefinansowanie projektu”. Wobec tego na dzień 31 grudnia każdego roku saldo konta 240 wykazywało należność budżetu (tymczasowe zaangażowanie środków budżetu) oraz zobowiązanie funduszu, na który w przyszłości nastąpią częściowe i końcowa refundacja na podstawie złożonych przez wydziały merytoryczne wniosków o płatność (zobowiązanie funduszu finansującego projekt względem budżetu miasta) w tej samej wysokości, w takiej samej wysokości:

- a) na dzień 31 grudnia 2019 r. – 18.506.980,14 zł*
- b) na dzień 31 grudnia 2020 r. - 27.107.120,16 zł,*
- c) na dzień 31 grudnia 2021 r. - 30.562.335,88 zł,*
- d) na dzień 31 grudnia 2022 r. - 39.540.253,48 zł,*
- e) na dzień 30 czerwca 2023 r. - 26.502.506,48 zł.*

Z wyjaśnień udzielonych przez pracowników Urzędu wynikało, że w księgach rachunkowych budżetu Miasta Rybnika, środki budżetowe na realizację projektów współfinansowanych ze środków funduszy europejskich i innych funduszy pomocowych, są księgowane w przeważającej mierze w wyodrębnionych, wewnętrznie bilansujących się oddziałach, dla których utworzono pomocnicze rachunki bankowe, w związku z koniecznością prowadzenia wydzielonej ewidencji księgowej. Ze względów na specyfikę i charakter realizacji projektów, środki na ich realizację są przelewane z rachunku bieżącego budżetu miasta na wyodrębniony rachunek projektu w postaci prefinansowania wydatków, a następnie po zatwierdzeniu ich kwalifikowalności i zatwierdzeniu przez instytucję zarządzającą są one refundowane jako dotacja na poczet poniesionych wydatków. Z powyższych względów operacje dokonywane na koncie 240-10 oraz 240-11 przyjęto jako należności budżetu miasta z tytułu wyprzedzającego prefinansowania wydatków budżetowych na realizację projektu i zobowiązania funduszu względem budżetu finansującego projekt.

Należy zauważyć, że saldo Wn konta 240-10 oraz saldo Ma konta 240-11 nie stanowiły należności i zobowiązań w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 12 i pkt 20 ustawy o rachunkowości.

Skutkiem powyższego, o ww. kwoty zawyżono pozycje stronie aktywów jak i po stronie pasywów bilansu z wykonania budżetu wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r., 31 grudnia 2022 r.

Bilanse z wykonania budżetu wg stanu na dzień: 31 grudnia 2019 r., 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r. podpisali: p. Piotr Kuczera – Prezydent Miasta Rybnika i p. Dariusz Skaba – były Skarbnik Miasta Rybnika, wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. podpisali: p. Piotr Kuczera – Prezydent Miasta Rybnika i p. Iwona Mazur – Skarbnik Miasta Rybnika.

Zadania w zakresie rachunkowości budżetu wykonywali: Zastępca Skarbnika Miasta i Główny Specjalista w Wydziale Finansów. Nadzór w tym zakresie sprawowali: p. Dariusz Skaba – były Skarbnik Miasta Rybnika i Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 15

Podjąć działania w celu ustalenia realnego stanu rozrachunków w ewidencji budżetu Miasta na koncie 240 „Pozostałe rozrachunki” z tytułu środków budżetowych na realizację projektów współfinansowanych ze środków funduszy europejskich i innych funduszy pomocowych, które nie stanowią należności i zobowiązań w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 12 i pkt 20 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.), stosownie do opisu funkcjonowania konta 240 „Pozostałe rozrachunki” ujętego w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2020 r. poz. 342), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.).

- W latach 2022 - 2023 (do 2 czerwca), nieterminowo dokonano zwrotu nadpłaty w wysokości 208.341,76 zł na rzecz „Kinder Klub” Niepublicznego Punktu Przedszkolnego w Rybniku, czym naruszono art. 77 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r., poz. 1540 z późn. zm.) oraz art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

Nadpłata powstała w wyniku wydanej w dniu 21 października 2022 r. decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach nr SKO.FD/41.4/75/2022/10710, uchylającą wydaną uprzednio decyzję Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 9 czerwca 2022 r. dotyczącą zwrotu dotacji udzielonej w latach 2016 - 2018 w części pobranej w nadmiernej wysokości oraz wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem. Termin zwrotu nadpłaty ustalono na dzień 20 listopada 2022 r. Zapłaty kwoty 208.341,76 zł dokonano w dniu 2 czerwca 2023 r.

W wyniku nieterminowego zwrotu nadpłaty Miasto było zobowiązane, w myśl art. 78 § 1 i § 3 pkt 1 ustawy Ordynacja podatkowa, do zapłaty oprocentowania w wysokości 21.191,00 zł. Zapłaty tej dokonano w dniu 2 czerwca 2023 r.

Ponadto, nadpłaty tej nie ujęto do 30 maja 2023 r. w księgach rachunkowych Urzędu, czym naruszono przepisy art. 4 ust. 2 i art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.).

Skutkiem nieterminowego ujęcia nadpłaty w księgach rachunkowych w sprawozdaniach jednostkowych Rb-Z wg stanu na IV kwartał 2022 r. i I kwartał 2023 r. nie wykazano zobowiązań wymagalnych w kwocie 208.341,76 zł. Nadpłaty tej nie ujęto również w sprawozdaniu jednostkowym Rb-27 S za okres od początku roku do 31 grudnia 2022 r. oraz za okres od początku roku do 31 marca 2023 r.

Zobowiązań tych nie wykazano również w bilansie Urzędu Miasta Rybnika wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.

Przyczyną tej nieprawidłowości było nieterminowe przekazanie przez pracowników Centrum Edukacji i Kultury do Wydziału Księgowości informacji o powstałym zobowiązaniu, do czego byli zobowiązani na podstawie § 1 pkt 24 załącznika do zarządzenia Nr 462/2022 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 28 czerwca 2022 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji w sprawie obiegu, sprawdzania i zatwierdzania dowodów księgowych w Urzędzie Miasta Rybnika ze zm.

Zatwierdzenia do wypłaty dokonał p. Piotr Masłowski – były Zastępca Prezydenta Miasta Rybnika, dyspozycji do zapłaty dokonał Naczelnik Wydziału Księgowości.

Z kolei zadania w zakresie rachunkowości Urzędu pełnił pracownik Wydziału Księgowości, nadzór w tym zakresie pełnił Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 16

Zapewnić terminowy zwrot nadpłat powstałych na rzecz dotowanych podmiotów, stosownie do art. 77 § 1 pkt 3 w związku z art. 78 § 1 i § 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r., poz. 2383 z późn. zm.) oraz art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.) mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

Wniosek nr 17

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Rybnika w zakresie terminowego przekazywania pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi Urzędu informacji o powstałych zobowiązaniach, stosownie do art. 4 ust. 2 i art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r., poz. 120 z późn. zm.) oraz postanowień § 1 pkt 24 zarządzenia Prezydenta Miasta Rybnika Nr 769/2023 z dnia 6 października 2023 r. Instrukcji w sprawie obiegu, sprawdzania i zatwierdzania dowodów księgowych w Urzędzie Miasta Rybnika, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.).

- W latach 2021 - 2022 zaniechano bieżącego ujęcia w księgach rachunkowych Urzędu Miasta Rybnika zmian w stanie środków trwałych na koncie 011 „Środki trwałe” w grupie 0 „Grunty” w związku z nabyciem przez Gminę Rybnik prawa własności nieruchomości w drodze komunalizacji na mocy decyzji Wojewody Śląskiego. Naruszono tym art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.) oraz zasady funkcjonowania ww. konta określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342) oraz zakładowego Planu Kont obowiązującego w Urzędzie Miasta Rybnika stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 54/2018 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 24 stycznia 2018 r. (ze zmianami) oraz do zarządzenia Nr 461/2022 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 28 czerwca 2022 r. (ze zmianą).

Powyższe dotyczyło ujęcia wartości siedemnastu działek nabytych w 2021 r. o łącznej wartości 72.424,00 zł, które ujęto w księgach 2022 r. oraz ośmiu działek nabytych w 2022 r. o łącznej wartości 25.048,00 zł, które ujęto w księgach 2023 r. z opóźnieniem wynoszącym od kilkunastu dni do dwóch lat po uprawnieniu się decyzji z naruszeniem ich procedur wprowadzonych zarządzeniami Prezydenta Miasta Rybnika: Nr 417/2020 z dnia 17 sierpnia 2020 r., Nr 462/2022 z dnia 28 czerwca 2022 r. ze zm., Nr 769/2023 z dnia 6 października 2023 r.

Skutkiem powyższego, w bilansie jednostki - Urzędu Miasta Rybnika sporządzonym wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. oraz wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. zaniżono środki trwałe, w tym przypadku w 2021 r. o kwotę 72.424,00 zł, w 2022 r. o kwotę 25.048,00 zł.

Ww. bilans podpisali: p. Piotr Kuczera – Prezydent Miasta Rybnika i Naczelnik Wydziału Księgowości.

Ponadto powyższe środki trwałe nie zostały wykazane w informacji o stanie mienia komunalnego Miasta Rybnika wg stanu na dzień: 31 grudnia 2021 r., 31 grudnia 2022 r., co było wymagane art. 267 ust. 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

Przyczyną było nieterminowe wystawianie dowodów OT przez pracowników Wydziału Mienia.

Zadania w zakresie przekazywania dokumentacji źródłowej dotyczącej nabywania nieruchomości na rzecz Miasta Rybnika do Wydziału Księgowości oraz sporządzanie informacji o stanie mienia należały do obowiązków (odpowiednio) Głównego Specjalisty w Wydziale Mienia oraz Starszego Inspektora Referatu Wydatków i Rozliczeń w Wydziale Księgowości.

Nadzór w tym zakresie sprawowali: (odpowiednio) Naczelnik Wydziału Mienia i Naczelnik Wydziału Księgowości.

Wniosek nr 18

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Rybnika w zakresie przekazywania informacji o zmianach w stanie środków trwałych w celu bieżącego ich ujmowania w księgach rachunkowych oraz prawidłowego sporządzania informacji o stanie mienia, stosownie do art. 4 ust 2, art. 20 ust. 1, art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r., poz. 120 z późn. zm.), zasad funkcjonowania konta 011 określonych w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342) oraz art. 267 ust. 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

- W latach 2020 - 2023 zaniechano przeniesienia treści księgi głównej dla budżetu Miasta i Urzędu Miasta na informatyczny nośnik danych, zapewniając trwałość zapisu informacji, czym naruszono przepisy art. 13 ust. 6 w związku z art. 13 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351 z późn. zm.).*

Zgodnie z § 7 załącznika do Zakładowego Planu Kont wprowadzonego zarządzeniem Prezydenta Miasta Rybnika Nr 54/2018 z dnia 24 stycznia 2018 r. z późn. zm., dziennik oraz zestawienie obrotów i sald księgi głównej są co miesiąc drukowane lub trwałe (w sposób nie podlegający zmianie)

zapisywane, w plikach czytelnych, przez ogólnodostępne programy, na dyskach CD/DVD lub innych równorzędnych elektronicznych nośnikach danych, natomiast na koniec roku utrwalane są w ten sam sposób dane w zakresie całego roku obrotowego.

Zadania w zakresie archiwizacji ksiąg rachunkowych budżetu Miasta Rybnika wykonywali: były Zastępca Skarbnika Miasta i Główny Specjalista Wydziału Finansów, natomiast w zakresie ksiąg rachunkowych Urzędu Naczelnik Wydziału Księgowości. Nadzór w tym zakresie sprawowali: od 1 kwietnia 2023 r. p. Iwona Mazur – Skarbnik Miasta Rybnika a poprzednio p. Dariusz Skaba – były Skarbnik Miasta Rybnika i Naczelnik Wydziału Finansów.

Wniosek nr 19

Zapewnić przeniesienie treści ksiąg rachunkowych dla budżetu na informatyczny nośnik danych, zapewniając trwałość zapisu informacji, zgodnie z art. 13 ust. 6 w związku z art. 13 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.).

W zakresie wydatków majątkowych:

- W 2021 r. wniesiono do Spółki Towarzystwo Budownictwa Społecznego „TWÓJ DOM” Sp. z o.o. z siedzibą w Rybniku wkład pieniężny w wysokości 600.000,00 zł, pomimo iż czynność ta nie została kontrasygnowana przez Skarbnika Miasta Rybnika lub osobę przez niego upoważnioną. Naruszono tym 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.). Skarbnik Miasta nie odmówił dokonania kontrasygnaty, w myśl art. 46 ust. 4 ww. ustawy.

Na podstawie aktu założycielskiego z dnia 12 stycznia 2021 r. Miasto Rybnik objęło w spółce udziały o wartości 600.000,00 zł, które zostały pokryte gotówką.

Dopiero w trakcie kontroli, tj. w dniu 24 listopada 2023 r., p. Iwona Mazur – Skarbnik Miasta Rybnika udzieliła, na podstawie art. 46 ust. 3 ww. ustawy, kontrasygnaty wynikającej ze zobowiązania pieniężnego, dotyczącego objęcia udziałów w łącznej kwocie 600.000,00 zł w spółce. Na objęcie ww. udziałów środki finansowe były zabezpieczone planie finansowym wydatków 2021 r. w dziale 700, rozdziale 70021, § 6010.

Zgodnie z § 1 pkt 29 instrukcji w sprawie obiegu, sprawdzania i zatwierdzania dowodów księgowych w Urzędzie Miasta Rybnika wprowadzonej zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 417/2020 z dnia 17 sierpnia 2020 r. ze zm., umowy powodujące powstanie zobowiązań są w każdym przypadku przedkładane Skarbnikowi Miasta, względnie osobie przez niego upoważnionej, do kontrasygnaty; odpowiedzialność za przedkładanie umowy do kontrasygnaty ponoszą Naczelnicy Wydziałów przygotowujących umowy.

W okresie od 11 kwietnia 2019 r. sprawami spółek miejskich zajmowali się pracownicy Biura Nadzoru Właścicielskiego, a od 5 maja 2022 r. pracownicy Centrum Systemów Kontrolno-Zarządczych. Nadzór w tym zakresie wykonywali odpowiednio: Kierownik ówczesnego Biura Nadzoru Właścicielskiego i Dyrektor Centrum Systemów Kontrolno-Zarządczych.

Z powyższego wynika, że zaciągnięcie każdego zobowiązania pieniężnego powinno być poprzedzone uprzednią aprobatą (kontrasygnatą) Skarbnika Miasta.

Osobą pełniącą wówczas funkcję Skarbnika Miasta Rybnika był p. Dariusz Skaba.

Stosownie do art. 53 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, odpowiedzialność za całość gospodarki finansowej Miasta Rybnika ponosił p. Piotr Kuczera – Prezydent Miasta Rybnika.

W myśl art. 69 ust. 1 pkt 2 tej ustawy do jego obowiązków należy również zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

Wniosek nr 20

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Rybnika odpowiedzialnych za przedkładanie Skarbnikowi Miasta umów powodujących powstanie zobowiązań do kontrasygnaty, stosownie do art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) w związku z postanowieniami § 1 pkt 29 instrukcji w sprawie obiegu, sprawdzania i zatwierdzania dowodów księgowych w Urzędzie Miasta Rybnika zarządzeniem Nr 769/2023 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 6 października 2023 r., mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.).

W zakresie gospodarki pieniężnej:

- W latach 2020 - 2023 do dnia kontroli, nieprawidłowo zorganizowano bankową obsługę budżetu Miasta Rybnika, tj. z naruszeniem art. 264 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.) oraz art. 17 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194 z późn. zm.).*

Powyższe polegało na objęciu umową obsługi bankowej instytucji kultury Miasta Rybnik, tj.: Domu Kultury w Rybniku w Boguszowicach, Domu Kultury w Rybniku w Chwałowicach, Muzeum im. O. Emila Drobrego w Rybniku, Domu Kultury w Rybniku w Niedobczycach (zmiana umowy w związku ze zmianą nazwy dot. połączenia dwóch Instytucji Kultury na Dom Kultury Niedobczyce w Rybniku), Industrialne Centrum Kultury w Rybniku w Niewiadomiu (zmiana umowy w związku ze zmianą nazwy na „Zabytkową Kopalnię Ignacy w Rybniku”, Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Konstantego Prusa oraz Teatru Ziemi Rybnickiej.

Powyższą zasadę przyjęto na etapie opracowania przedmiotu zamówienia w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w zakresie „Wybór banku do prowadzenia kompleksowej obsługi bankowej budżetu Miasta Rybnika w okresie do 16 marca 2021 r. do 15 marca 2026 r.” w roku 2020 (w zakresie umowy bankowej obowiązującej od 16 marca 2021 r.), w wyniku którego została zawarta w dniu 22 października 2020 r. umowa nr BS.272.1.2020, w związku z którą została zawarta kolejna w dniu 3 marca 2021 r. umowa rachunku bieżącego (i rachunków pomocniczych) dla: Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych Miasta oraz siedem umów dla instytucji kultury.

Bankowa obsługa budżetu miasta wykonywana przez bank powinna dotyczyć budżetu jednostki samorządu terytorialnego i wszystkich objętych budżetem samorządowych jednostek organizacyjnych. Samorządowe instytucje kultury nie są objęte budżetem gminy i posiadają odrębną osobowość prawną, powinny samodzielnie zawrzeć umowy z bankiem, tj. bez udziału Miasta Rybnika.

Ze strony Miasta Rybnika umowę z dnia 22 października 2020 r. na obsługę bankową podpisał p. Piotr Kuczera – Prezydent Miasta Rybnika. Kontrasygnaty na umowie udzielił p. Dariusz Skaba – były Skarbnik Miasta Rybnika, który przygotował opis przedmiotu zamówienia publicznego. Następnie umowę z dnia 3 marca 2021 r. ze strony Miasta Rybnika również zawarł p. Piotr Kuczera – Prezydent Miasta Rybnika, przy kontrasygnacie p. Iwony Mazur – byłego Zastępcy Skarbnika Miasta, obecnego Skarbnika Miasta Rybnika, Umowy z bankiem zawarli Dyrektorzy ww. instytucji kultury Miasta w okresie od marca do kwietnia 2021 r.

Wniosek nr 21

Zapewnić bankową obsługę budżetu Miasta Rybnika zgodnie z wymogami art. 264 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wносить do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach
Daniel Kołodziej